

99

USTAWA

z dnia 9 marca 1990 r.

o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych.

Art. 1. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1987 r. Nr 35, poz. 201 oraz z 1989 r. Nr 10, poz. 57 i Nr 20, poz. 107) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Przedsiębiorstwo państwowe jest samodzielnym, samorządnym i samofinansującym się podmiotem gospodarczym posiadającym osobowość prawną.”;

2) art. 2 i 3 skreśla się;

3) art. 12 skreśla się;

4) w art. 13 ust. 3 i 4 skreśla się;

5) w art. 14:

a) w ust. 1 po wyrazie „tworzyć” dodaje się wyrazy „i likwidować”;

b) w ust. 2 wyrazy „tworzenia i zasady” zastępuje się wyrazami „tworzenia i likwidowania oraz zasady”;

6) art. 15—17 skreśla się;

7) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. 1. Łączenie i podział przedsiębiorstwa państwowego utworzonego w trybie określonym w art. 9 zarządza organ założycielski z własnej inicjatywy za zgodą rady pracowniczej bądź na wniosek rady pracowniczej przedsiębiorstwa.

2. W celu lepszego wykorzystania środków produkcji oraz poprawy efektywności gospodarki właściwy ze względu na przedmiot działania przedsiębiorstw minister może podejmować decyzje w sprawie podziału przedsiębiorstwa państwowego:

1) z własnej inicjatywy,

2) na wniosek organu założycielskiego lub rady pracowniczej przedsiębiorstwa,

3) na wniosek rady pracowniczej i kierownika zakładu sporządzającego bilans lub kierownika takiego zakładu, w którym nie ma rady pracowniczej,

po zasięgnięciu opinii organu założycielskiego oraz organów przedsiębiorstwa. Od decyzji tych przysługuje sprzeciw na podstawie art. 61.”;

8) po art. 25 dodaje się art. 25¹ i 25² w brzmieniu:

„Art. 25¹. 1. Likwidacja przedsiębiorstwa państwowego może nastąpić, jeżeli:

1) zysk przedsiębiorstwa, po opłaceniu podatku dochodowego, nie wystarcza na opłacenie dywidendy,

2) prawomocnym wyrokiem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną zakazano przedsiębiorstwu działania we wszystkich dziedzinach objętych dotychczasowym przedmiotem działania, a przedsiębiorstwo nie podjęło działalności w innej dziedzinie,

3) z wnioskiem takim zwróci się komisja naprawcza,

4) ponad połowę wartości majątku przedsiębiorstwa łącznie:

a) stanowią udziały, inne tytuły uczestnictwa w spółkach lub obligacje,

b) oddano do używania innym osobom na podstawie umów prawa cywilnego.

2. Decyzję o likwidacji podejmuje organ założycielski z własnej inicjatywy bądź na wniosek rady pracowniczej przedsiębiorstwa, o ile Minister Finansów nie zgłosił sprzeciwu w terminie dwóch tygodni.

Art. 25². Od decyzji organu założycielskiego, o której mowa w art. 25¹, radzie pracowniczej i dyrektorowi przedsiębiorstwa przysługuje sprzeciw w trybie art. 61.”;

9) w art. 27 ust. 3 skreśla się;

10) w art. 29 w ust. 1 pkt 2 oraz oznaczenie pkt 1 skreśla się;

11) w art. 30 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu:

„2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje gwarantowanych przez Skarb Państwa roszczeń pracowniczych, utrzymujących się lub powstających po likwidacji przedsiębiorstwa państwowego, oraz zasady ich zaspokojenia.”;

12) art. 38 otrzymuje brzmienie:

„Art. 38. 1. Dyrektora przedsiębiorstwa państwowego powołuje rada pracownicza.

2. W przedsiębiorstwach nowo organizowanych pierwszego dyrektora przedsiębiorstwa powołuje organ założycielski. W tym samym trybie organ założycielski może powołać dyrektora, jeżeli rada pracownicza przedsiębiorstwa w terminie 6 miesięcy nie wykorzystwała uprawnień przewidzianych w ust. 1.

3. Do czasu powołania dyrektora w przedsiębiorstwach nowo organizowanych organ założycielski może wyznaczyć tymczasowego kierownika przedsiębiorstwa na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Przepis ten nie narusza uprawnień, o którym mowa w zdaniu pierwszym ust. 2.”;

13) po art. 38 dodaje się art. 38¹ w brzmieniu:

- „Art. 38¹. 1. Dyrektora przedsiębiorstwa użyteczności publicznej powołuje i odwołuje organ założycielski.
2. Od decyzji organu założycielskiego, o której mowa w ust. 1, przysługuje radzie pracowniczej sprzeciw w trybie art. 61.”;

14) art. 38a—38c skreśla się;

15) art. 39 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 39. 1. Dyrektora przedsiębiorstwa powołuje się spośród kandydatów wyłonionych w drodze konkursu. Powołanie dyrektora bez przeprowadzenia konkursu jest nieważne.
2. W skład komisji konkursowej wchodzi trzy osoby wskazane przez radę pracowniczą i dwie wskazane przez organ założycielski.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organizację i tryb przeprowadzania konkursu.”;

16) po art. 39 dodaje się art. 39¹—39⁸ w brzmieniu:

„Art. 39¹. Dyrektora przedsiębiorstwa powołuje się na okres 5 lat lub na czas nieokreślony.

- Art. 39². 1. Rada pracownicza może odwołać dyrektora przedsiębiorstwa po zasięgnięciu opinii organu założycielskiego. Organ założycielski przedstawia opinię w terminie jednego miesiąca od dnia zwrócenia się o opinię. Nieprzedstawienie opinii w powyższym terminie nie wstrzymuje postępowania w sprawie odwołania dyrektora.
2. Od decyzji rady pracowniczej, o której mowa w ust. 1, organowi założycielskiemu przysługuje prawo do zgłoszenia umotywowanego sprzeciwu w terminie dwóch tygodni od otrzymania zawiadomienia. Wniesienie sprzeciwu wstrzymuje wykonanie decyzji.
3. W razie podtrzymania decyzji przez radę pracowniczą, organowi założycielskiemu przysługuje prawo wniesienia w ciągu siedmiu dni sprawy do sądu. Sąd w terminie czternastu dni wyznacza rozprawę.
4. W razie nieodwołania dyrektora przez radę pracowniczą w przypadkach uzasadniających rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia, a także z przyczyn, o których mowa w art. 39⁷, dyrektora przedsiębiorstwa odwołuje organ założycielski.
5. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, przysługuje radzie pracowniczej sprzeciw w trybie art. 61.

Art. 39³. Jeżeli w stosunku do decyzji odwołującej dyrektora przedsiębiorstwa państwowego został zgłoszony sprzeciw, rozwiązanie stosunku pracy z odwołanym dyrektorem następuje w trybie i na zasadach określonych w art. 70—72 Kodeksu pracy po cofnięciu sprzeciwu przez organ, który go wniósł, albo

oddaleniu przez sąd wniosku o uchylenie decyzji (uchwały) o odwołaniu dyrektora.

- Art. 39⁴. 1. W wypadku odwołania dyrektora przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.
2. Odprawa nie przysługuje, gdy odwołanie nastąpiło:
- 1) na wniosek dyrektora,
 - 2) z przyczyn uzasadniających rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika oraz z przyczyn, o których mowa w art. 39⁷.
- Art. 39⁵. 1. Czynności prawne w zakresie stosunku pracy dyrektora przedsiębiorstwa wykonuje organ, który powołał dyrektora.
2. Organ powołujący dyrektora przedsiębiorstwa państwowego proponuje warunki pracy i płacy osobom przystępującym do konkursu na dyrektora.
- Art. 39⁶. 1. Rada pracownicza uprawniona do powołania dyrektora może go zawiesić w czynnościach na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jeżeli dalsze pełnienie przez niego funkcji zagraża podstawowym interesom przedsiębiorstwa. Na okres zawieszenia rada pracownicza wyznacza tymczasowego kierownika przedsiębiorstwa.
2. Od decyzji o zawieszeniu służy dyrektorowi przedsiębiorstwa oraz organowi założycielskiemu sprzeciw w trybie art. 61. Wniesienie sprzeciwu nie wstrzymuje wykonania decyzji.
3. W okresie zawieszenia dyrektor przedsiębiorstwa zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia oraz inne uprawnienia wynikające ze stosunku pracy.
- Art. 39⁷. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa państwowego, jego zastępca, główny księgowy, osoby zatrudnione na stanowiskach równorzędnych oraz członkowie rady pracowniczej nie mogą mieć udziałów lub akcji w podmiotach gospodarczych tworzonych przez to przedsiębiorstwo, a także pozostawać w nich w stosunku pracy, ani świadczyć pracy na ich rzecz na podstawie innego tytułu prawnego. Zakaz ten nie dotyczy członkostwa w radach nadzorczych.
2. Naruszenie przepisu ust. 1 jest podstawą odwołania ze stanowiska lub wypowiedzenia stosunku pracy. Przepisu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123, z 1986 r. Nr 17, poz. 88, z 1987 r. Nr 33, poz. 181 i z 1989 r. Nr 10, poz. 57) nie stosuje się.
3. Przepis ust. 1 nie narusza przepisów o szczególnych obowiązkach osób wykonujących kierownicze funkcje w podmiotach gospodarczych.

- Art. 39⁸. Osoby, o których mowa w art. 39⁷ ust. 1, mają prawo do prowizji od zysku przedsiębiorstwa państwowego. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady przyznania prowizji.”;
- 17) w art. 42:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Organ założycielski wyposaża przedsiębiorstwo w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w akcie prawnym o jego utworzeniu.”;
- b) w ust. 3 na końcu skreśla się kropkę i dodaje wyrazy „z zastrzeżeniem przepisów ust. 4 i 5.”;
- c) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:
- „4. Przedsiębiorstwo państwowe, wykonując przysługujące w myśl ust. 3 uprawnienia w stosunku do mienia ogólnonarodowego wydzielonego mu przy jego utworzeniu oraz nabytego w toku działalności, może zbywać środki trwałe w drodze publicznego przetargu.
5. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady organizowania przetargu oraz warunki, w których dopuszcza się odstąpienie od przetargu.”;
- 18) art. 47 skreśla się;
- 19) w art. 48 w ust. 2 wyrazy „pięćset tysięcy” zastępuje się wyrazami „pięćdziesiąt milionów”;
- 20) w art. 54 w ust. 1 skreśla się kropkę i dodaje wyrazy „lub nie płaci dywidendy.”;
- 21) w art. 60:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Organ założycielski ma prawo zawiesić na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy dyrektora przedsiębiorstwa w jego czynnościach, gdy dopuszcza się on rażącego naruszenia prawa lub gdy dalsze pełnienie przez niego funkcji zagraża podstawowym interesom przedsiębiorstwa.”;
- b) ust. 2 skreśla się,
- c) w ust. 3 wyrazy „na okres nie przekraczający sześciu miesięcy” skreśla się,
- d) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Przepis art. 39⁶ ust. 3 stosuje się odpowiednio”;
- 22) po art. 62 dodaje się rozdział 13 w brzmieniu:
- „Rozdział 13. Postępowanie naprawcze
- Art. 63. Jeżeli przedsiębiorstwo nie płaci dywidendy, może być wszczęte w stosunku do niego postępowanie naprawcze.
- Art. 64. 1. Wszczęcie postępowania naprawczego zarządza organ założycielski w porozumieniu z Ministrem Finansów i po zasięgnięciu opinii rady pracowniczej. Od tej decyzji nie przysługuje sprzeciw.
2. Wszczęcie postępowania naprawczego i jego zakończenie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.
3. Postępowanie naprawcze wprowadza się na czas oznaczony. W razie potrzeby czas ten może być przedłużony.
- Art. 65. 1. Organ założycielski, zarządzając wszczęcie postępowania naprawczego, powołuje w przedsiębiorstwie komisję naprawczą.
2. W skład komisji naprawczej wchodzi: dwaj przedstawiciele rady pracowniczej przedsiębiorstwa, dwaj przedstawiciele Ministra Finansów, jeden przedstawiciel banków kredytujących przedsiębiorstwo oraz dwaj przedstawiciele organu założycielskiego. Przewodniczącemu komisji wyznacza organ założycielski.
3. Organ założycielski odwołuje członka komisji naprawczej na wniosek podmiotu, którego dany członek jest przedstawicielem.
4. Komisja naprawcza przestaje działać po zakończeniu postępowania naprawczego i przedstawieniu organowi założycielskiemu ostatecznego sprawozdania z przebiegu i wyników postępowania.
- Art. 66. 1. Posiedzenia komisji naprawczej zwołuje jej przewodniczący z własnej inicjatywy, na żądanie organu założycielskiego, Ministra Finansów lub rady pracowniczej przedsiębiorstwa.
2. Tryb działania komisji naprawczej określa regulamin uchwalony przez komisję i zatwierdzony przez organ założycielski.
3. Zasady wynagradzania członków komisji naprawczych ustala Minister Finansów.
- Art. 67. Z chwilą dokonania wpisu, o którym mowa w art. 64 ust. 2:
- 1) na komisję naprawczą przechodzą stanowiące kompetencje rady pracowniczej, z wyjątkiem kompetencji do delegowania i wnioskowania o odwoływanie członków komisji,
- 2) uchwały stanowiące ogólnego zebrania pracowników (delegatów) stają się wiążące po zatwierdzeniu przez komisję naprawczą.
- Art. 68. 1. Komisja naprawcza niezwłocznie odwołuje lub zawiesza dyrektora przedsiębiorstwa państwowego oraz powołuje na okres postępowania naprawczego tymczasowego kierownika przedsiębiorstwa.
2. Komisja naprawcza uchwała program naprawy przedsiębiorstwa, opracowany przy udziale tymczasowego kierownika przedsiębiorstwa.
3. Tymczasowy kierownik przedsiębiorstwa realizuje program naprawy przedsiębiorstwa pod nadzorem komisji naprawczej.
- Art. 69. 1. Jeżeli przedsiębiorstwo zapłaci dywidendę obligatoryjną bieżącą i zaległą, organ założycielski, w porozumieniu z Ministrem Finansów, wyda zarządzenie o zakończeniu postępowania naprawczego.
2. Organ założycielski, w porozumieniu z Ministrem Finansów, może wydać zarządzenie o zakończeniu postępowania naprawczego, jeżeli przedsiębiorstwo zapłaciło dywidendę obligatoryjną bieżącą, a stan przedsiębiorstwa rokuje nadzieję spłacenia dywidendy zaległej.

Art. 70. 1. Jeżeli komisja naprawcza uzna, że przedstawiony projekt programu lub dalsze wykonywanie programu nie rokuje naprawy przedsiębiorstwa, może wystąpić z wnioskiem o likwidację przedsiębiorstwa.

2. Jeżeli bezpośrednio po zakończeniu postępowania naprawczego przedsiębiorstwo nie zapłaci dywidendy bieżącej i zaległej, organ założycielski, w porozumieniu z Ministrem Finansów, postawi je w stan likwidacji.

Art. 71. Koszty postępowania naprawczego obciążają przedsiębiorstwo państwowe.

Art. 72. Uprawnienia Ministra Finansów, określone w niniejszej ustawie, wykonuje dyrektor właściwej izby skarbowej, w wypadku gdy organem założycielskim jest terenowy organ administracji państwowej."

Art. 2. 1. Stosunek pracy dyrektora przedsiębiorstwa państwowego powołanego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wygasa z upływem dwóch lat od dnia jej wejścia w życie, jeżeli nie ustanie wcześniej.

2. Stosunek pracy dyrektora przedsiębiorstwa państwowego, powołanego w okresie trzech lat przed wejściem w życie niniejszej ustawy z zachowaniem wymagań art. 39 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, jeżeli nie ustanie wcześniej, wygasa z upływem 5 lat od daty powołania.

3. W wypadkach ustania stosunku pracy dyrektora przedsiębiorstwa państwowego, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje mu odprawa na zasadach określonych w art. 39⁴ ustawy wymienionej w art. 1. Odprawa nie przysługuje, jeżeli dyrektor był powołany na 5 lat i stosunek pracy ustał z upływem tego okresu lub gdy bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy został powołany ponownie na to samo stanowisko.

4. Zasady wynagradzania dyrektorów powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy ustala Rada Ministrów.

Art. 3. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123, z 1986 r. Nr 17, poz. 88, z 1987 r. Nr 33, poz. 181 i z 1989 r. Nr 10, poz. 57) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. Z zastrzeżeniem art. 39⁸ ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1987 r. Nr 35, poz. 201, z 1989 r. Nr 10, poz. 57 i Nr 20, poz. 107 oraz z 1990 r. Nr 17, poz. 99) działalność w radzie pracowniczej przedsiębiorstwa oraz w radzie pracowniczej zakładu ma charakter społeczny.”;

2) w art. 24 w ust. 1:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wyrażanie zgody na utworzenie lub przystąpienie do spółki handlowej lub innej struktury organizacyjnej przewidzianej przepisami prawa bądź nabycie jej udziałów (akcji), jak również podejmowanie uchwał w sprawie wystąpienia z takiej struktury, żądania jej rozwiązania lub zbycia jej udziałów (akcji),”

b) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) wyrażanie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia przetargu przy oddawaniu składników majątku przedsiębiorstwa osobom prawnym lub fizycznym do korzystania, w formie przewidzianej w prawie cywilnym, w celu prowadzenia działalności gospodarczej, jak również wyrażanie zgody na oddanie środków trwałych stanowiących składniki majątku przedsiębiorstwa do korzystania osobom prawnym lub fizycznym,”

c) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) wyrażanie zgody na zbywanie środków trwałych stanowiących przedmiot stałego użytku przedsiębiorstwa oraz na dokonanie darowizny,”;

3) art. 34 skreśla się.

Art. 4. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. o zasadach tworzenia zakładowych systemów wynagradzania (Dz. U. z 1988 r. Nr 28, poz. 196 oraz z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i Nr 48, poz. 261) w art. 1:

1) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z ogólnokrajowymi organizacjami związkowymi, określa zasady wynagradzania kierowników i tymczasowych kierowników zakładów pracy, wymienionych w ust. 1 pkt 2—4, 6 i 7, z zastrzeżeniem ust. 7. Zasady wynagradzania kierowników jednostek wymienionych w pkt 1 i 5 regulują odrębne przepisy.”;

2) w ust. 7 skreśla się liczbę „5”.

Art. 5. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 3, poz. 10 i Nr 74, poz. 437) w art. 16 ust. 2 i 3 skreśla się.

Art. 6. 1. W ustawie z dnia 24 lutego 1989 r. o niektórych warunkach konsolidacji gospodarki narodowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 10, poz. 57) art. 1—7, 10 oraz w art. 16 ust. 2 skreśla się.

2. Postępowanie w sprawach prowadzonych na zasadach i w trybie określonych na podstawie art. 4 lub art. 7 ustawy, o której mowa w ust. 1, nie zakończone w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, toczy się na zasadach i w trybie określonych w ustawie o przedsiębiorstwach państwowych.

3. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Rada Ministrów przedstawi Sejmowi informację o wykorzystaniu uprawnień wynikających z przepisów art. 1—7 ustawy, o której mowa w ust. 1.

Art. 7. 1. Traci moc ustawa z dnia 29 czerwca 1983 r. o poprawie gospodarki przedsiębiorstwa państwowego oraz o jego upadłości (Dz. U. z 1986 r. Nr 8, poz. 46 i z 1989 r. Nr 3, poz. 10).

2. Do postępowania o poprawie gospodarki przedsiębiorstwa państwowego lub o upadłości, wszczętego przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 8. Minister Przemysłu ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolity tekst ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *W. Jaruzelski*